

Warszawa, dnia 6 grudnia 2004 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW-421-7/04

**Wyjaśnienia
Państwowej Komisji Wyborczej**

w sprawie prowadzenia rejestru wyborców oraz wpisywania do rejestru wyborców obywateli polskich i obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi.

W każdej gminie (i mieście mającym status gminy) prowadzony jest stały rejestr wyborców obejmujący osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania.

Rejestr służy do sporządzania spisów wyborców dla wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej, dla wyborów do Sejmu i do Senatu, dla wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego, dla wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, dla wyboru wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz do sporządzania spisu osób uprawnionych do udziału w referendum ogólnokrajowym oraz w referendum lokalnym.

Zasady i sposób prowadzenia rejestru wyborców określają przepisy Rozdziału 4 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 46, poz. 499, Nr 74, poz.786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr 130, poz. 1188 i z 2004 r. Nr 25, poz. 219) i przepisy rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 marca 2004 r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze (Dz.U. Nr 42, poz. 388).

Do rejestru wyborców w części A przeznaczonej dla obywateli polskich są wpisywani:

- **z urzędu** – wyborcy będący obywatelami polskimi zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały (art. 11 ust. 6 Ordynacji wyborczej),

- **na podstawie decyzji właściwego wójta, burmistrza, prezydenta miasta - wyborcy:**
 - a) stale zamieszkali na obszarze gminy bez zameldowania na pobyt stały, jeżeli złożą w urzędzie gminy wniosek, w którym podadzą swoje nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL, adres faktycznego stałego zamieszkania na obszarze gminy oraz adres ostatniego zameldowania na pobyt stały poza obszarem gminy (art. 12 ust. 2 Ordynacji wyborczej),
 - b) stale zamieszkali na obszarze gminy pod innym adresem aniżeli adres ich zameldowania na pobyt stały na obszarze tej gminy wpisywania są do rejestru wyborców pod adresem faktycznego stałego zamieszkania, jeżeli złożą w tej sprawie wniosek, w którym podadzą swoje nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres faktycznego stałego zamieszkania i adres, pod którym są zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały (art. 12 ust. 4 Ordynacji wyborczej),
 - c) wyborcy nigdzie niezamieszkali, przebywający stale na obszarze gminy, jeżeli złożą wniosek o wpisanie ich do rejestru wyborców podając swoje nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres do korespondencji, który umożliwi ich ujęcie w spisie wyborców w konkretnym obwodzie głosowania oraz adres ostatniego zameldowania na pobyt stały (art. 12 ust. 3 i art. 13 ust. 1 Ordynacji wyborczej).

Wzór wniosku o wpisanie wyborcy do rejestru wyborców w części A stanowi załącznik nr 3 do powołanego wcześniej rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Druk wniosku można otrzymać w dziale ewidencji ludności urzędu gminy. Wniesienie wniosku wolne jest od opłaty skarbowej.

Decyzję o wpisaniu lub odmowie wpisania wyborcy do rejestru wyborców wójt, burmistrz, prezydent miasta wydaje w terminie 3 dni od dnia wniesienia wniosku (art. 13 ust. 1 Ordynacji wyborczej). Powodem odmowy wpisania wyborcy do rejestru wyborców może być ustalenie, iż osoba faktycznie stale nie zamieszkuje (przebywa) na obszarze danej gminy. Stałe zamieszkanie oceniane jest w świetle art. 25 Kodeksu cywilnego, który stanowi, że „miejszem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu”. Ocena ta jest zatem oceną faktu zamieszkania i okoliczności

sprawy świadczących, że w miejscu pobytu koncentrują się ważne interesy życiowe, majątkowe i inne danej osoby.

Na decyzję o odmowie wpisania wyborcy do rejestru wyborców służy skarga do sądu rejonowego. Skargę wnosi się za pośrednictwem wójta, burmistrza, prezydenta miasta, który wydał decyzję w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji o odmowie wpisania do rejestru wyborców. Skarga wolna jest od opłat sądowych. Postanowienie sądu jest ostateczne i nie przysługuje od niego środek prawny (art. 13 ust. 3 i 4 Ordynacji wyborczej).

Wyborca wpisany w danej gminie do rejestru wyborców na własny wniosek, jest skreślany – z urzędu - z rejestru wyborców w miejscu zameldowania na pobyt stały, jeżeli zameldowanie to dotyczy innej gminy.

W związku z tym, w **wypadku powrotu i stałego zamieszkania pod adresem zameldowania na pobyt stały, wyborca powinien ten fakt zgłosić urzędowi gminy**, który zameldował go na pobyt stały. Zgłoszenie to spowoduje ponowne wpisanie wyborcy do rejestru wyborców w miejscu jego zameldowania na pobyt stały.

Każde stałe zamieszkanie wyborcy pod nowym adresem bez zameldowania na pobyt stały, aby został on ujęty w rejestrze wyborców wymaga ponownego złożenia wniosku o wpisanie do rejestru wyborców pod nowym adresem.

Zameldowanie na pobyt stały pod nowym adresem uwzględniane jest w rejestrze wyborców z urzędu, bez potrzeby składania wniosku.

Do rejestru wyborców w części B przeznaczonej dla obywateli Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi wpisywani są na własny wniosek obywatele Unii Europejskiej stale zamieszkali w Polsce na obszarze gminy i uprawnieni na podstawie i w zakresie określonych w ustawach, do korzystania z praw wyborczych w Rzeczypospolitej Polskiej (art. 11 ust. 7 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu).

Wykaz państw członkowskich Unii Europejskiej, których obywatelom to prawo przysługuje zawiera kolumna 5, poz. 5 załącznika nr 7 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 marca 2004 r. w sprawie rejestru wyborców oraz trybu przekazywania przez Rzeczpospolitą Polską innym państwom członkowskim Unii Europejskiej danych zawartych w tym rejestrze (Dz. U. Nr 42, poz. 388).

Uprawnienie do korzystania z praw wyborczych w Rzeczypospolitej Polskiej przez obywateli Unii Europejskiej wpisanych do rejestru wyborców w gminie na własny wniosek obejmuje:

- a) prawo wybierania posłów do Parlamentu Europejskiego, na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz.U. Nr 25, poz. 219),
- b) prawo wybierania do rady gminy, na podstawie art. 6a ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 ze zm.), począwszy od wyborów powszechnych do rad gmin nowej kadencji (w 2006 r.), w związku z art. 1 pkt 3 i art. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 102, poz. 1055),
- c) prawo wybierania wójta, burmistrza i prezydenta miasta, na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz.U. 113, poz. 984 ze zm.), począwszy od wyborów nowej kadencji (w 2006 r.).
- d) prawo udziału w referendum gminnym, na podstawie art. 3 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. Nr 88, poz. 985 ze zm.), począwszy od nowej kadencji (2006 r.) rad gmin.

Wniosek o wpisanie do rejestru wyborców obywatel Unii Europejskiej, który wcześniej nie został wpisany do rejestru wyborców, wnosi do urzędu gminy właściwego ze względu na miejsce swojego stałego zamieszkania (art. 11 ust. 8 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu).

We wniosku obywatel Unii Europejskiej powinien podać nazwisko i imiona, imię ojca, datę urodzenia, obywatelstwo państwa członkowskiego Unii Europejskiej, numer paszportu lub nazwę i numer innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, adres faktycznego stałego zamieszkania na obszarze gminy; jeżeli adres ten różni się od adresu zameldowania na pobyt stały we wniosku należy podać także adres zameldowania na pobyt stały.

Do wniosku należy dołączyć kserokopię paszportu lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość oraz pisemną deklarację, w której dodatkowo podaje się numer i datę karty pobytu wydanej przez wojewodę, a także informację o adresie i nazwie miejscowości oraz okrę-

gu wyborczego, w państwie pochodzenia, gdzie obywatel Unii Europejskiej umieszczony jest w rejestrze wyborców. Deklaracja powinna zawierać oświadczenie, że zainteresowany chce korzystać z praw wyborczych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i że nie jest pozbawiony praw wyborczych w kraju swojego pochodzenia.

Wzór wniosku i deklaracji określają załączniki nr 4 i nr 5 do powołanego rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Druki wniosku i deklaracji można otrzymać w dziale ewidencji ludności urzędu gminy.

Wniesienie wniosku wolne jest od opłaty skarbowej.